

Aanbiedingsbrief Petitie Verhoog Kiesdrempel

(ook per e-mail verstuurd naar Tweede Kamerleden, 21 maart 2023)

Zeer Geachte Kamerleden,

Wij zijn buitengewoon verheugd dat U onze petitie om de kiesdrempel te verhogen in ontvangst wilt nemen en hopen dat een aantal van U dit onderwerp wilt agenderen, door het aangehechte initiatiefwetsvoorstel in te dienen.

De petitie aan U werd onmiddellijk (na opening van de stemmogelijkheid) breed en massaal getekend. Uit alle reacties blijkt dat veel burgers de oproep aan u om de kiesdrempel te verhogen, steunen.

Op de sluitingsdatum 1 maart 2023 was de petitie op www.verhoogkiesdrempel.nl door ruim 41.000 burgers getekend (na correcties voor eventuele dubblures). Zij steunen de petitie met de redengeving dat de huidige versplintering in de Tweede Kamer afbreuk doet aan de kwaliteit van de besluitvorming voor de langere termijn. Ze verwachten dat door bestrijding van deze versplintering het vertrouwen in de politiek kan worden vergroot.

Waarom moet de kiesdrempel omhoog?

Het aantal van 20 fracties in een parlement met 150 zetels is te hoog voor een verantwoorde inbreng en democratische controle van de Nederlandse overheid. Een fractie telt nu gemiddeld 8 leden, terwijl dat in 2013 nog 13 leden waren. Liefst 10 fracties tellen minder dan 5 leden. De toenemende versnippering zet de bestuurbaarheid van het land onder druk.

Het debat in de Tweede Kamer plenair en in commissies wordt nu gevoerd met de inbreng van 20 fracties. Twintig fracties stellen schriftelijke vragen aan bewindslieden en dienen moties in. De overheidsmachine dreigt daardoor dol te draaien. Ministeries en ministers zijn overbelast met het bedienen van de Tweede Kamer.

De opeenvolgende maatschappelijke en politieke crises vragen nu echter om meer inbreng van het parlement, in controlerende en aanvullende zin. Kleinere fracties hebben eenvoudigweg niet de tijd en de kennis om hun controlerende en wetgevende taken goed te vervullen, ook al doen ze minstens zo hun best als grotere fracties. De parlementaire democratie is gebaat bij een aantal fracties dat hanteerbaar is in een ordelijk debat en dat voldoende ondersteuning kan organiseren om politiek effectief te zijn.

Een verhoging van de kiesdrempel heeft geen schadelijke invloed op de representativiteit van het parlement. Daarvoor blijft de geschakeerdheid van de partijen, die wel de drempel halen, voldoende, zoals talrijke kiesstelsels met kiesdrempels in het ons omringende buitenland laten zien. Daar is een kiesdrempel van 4-5 % gangbaar en wordt niettemin zelden of nooit de vraag gesteld of die de representativiteit van het parlement niet ondermijnt. In die robuustere partijen is er bovendien voldoende ruimte om eigen nuances aan te brengen. Dat blijkt duidelijk wanneer kiezers via stemwijzers hun voorkeuren proberen terug te zoeken in de partijprogramma's. Meestal ontdekken zij dat zij bij veel partijen voor een meerderheid van hun politieke wensen terecht kunnen. Daarnaast bevordert een drempel ook blokvorming voorafgaand aan verkiezingen, zodat partijen hun kansen op verkiezing vergroten en voor de kiezer meer duidelijk is wat zijn stem na de verkiezingen bij coalitievorming waard is.

Hoeveel moet de kiesdrempel omhoog?

De huidige kiesdrempel is gelijk aan de kiesdeler en komt overeen met 0,67 procent van de geldig uitgebrachte stemmen. Wij stellen een kiesdrempel voor van tenminste driemaal de kiesdeler, ofwel 2% van de uitgebrachte stemmen. Dit komt overeen met de laagste, feitelijke, kiesdrempels die nu in de gemeenteraden en provinciale staten gelden. Waarom dan ook niet in de Tweede Kamer?

Wat verwachten wij van de verhoging?

Wij verwachten een verbetering van de kwaliteit van de besluitvorming in de Tweede Kamer, met meer gerichtheid op de langere termijn, beter gevoed door kennis en deskundigheid en uiteindelijk meer vertrouwen in de overheid.

Verhoging van de kiesdrempel is echter geen Haarlemmer olie. De kiesdrempel draagt bij aan verbetering van de kwaliteit van de publieke besluitvorming, maar lost niet alle problemen die zich in de afgelopen jaren hebben voorgedaan, zoals de zorgtoeslagenaffaire en de asielcrisis, in een keer op.

Hoe moet de kiesdrempel omhoog?

Een initiatiefwetsvoorstel tot wijziging van de Kieswet is bijgevoegd. Wij vragen de Tweede Kamer om de kiesdrempel te verhogen, vóór de eerstvolgende Kamerverkiezingen, nu voorzien in maart 2025.

Wie zijn de initiatiefnemers?

Wij zijn allen vrijwilligers en op geen enkele wijze met belangen aan dit initiatief verbonden.

Hoogachtend,

De initiatiefnemers van de petitie Verhoog Kiesdrempel (in alfabetische volgorde),

Joost van den Akker, politicoloog aan Zuyd Hogeschool en oud-Gedeputeerde Provincie Limburg

Barbara Baarsma, hoogleraar Toegepaste economie aan de Universiteit van Amsterdam

Joop van den Berg, emeritus hoogleraar en oud-Eerste Kamerlid

John de Bresser, voormalig opleider en trainer

Jo Ritzen, emeritus hoogleraar en oud-Minister

Yvonne van Rooy, toezichthouder en oud-Staatssecretaris

Bijlage: concept-Initiatiefwetsvoorstel tot wijziging van de Kieswet

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Vergaderjaar 2022–2023

[nummer] Voorstel van wet van de leden [...] houdende wijziging van de Kieswet

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden,

Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de kiesdrempel zoals opgenomen in de Kieswet te verhogen;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Kieswet wordt als volgt gewijzigd:

A

Onder Art. P6 wordt een tweede lid toegevoegd (onder henummering van de huidige tekst tot eerste lid).

Nieuw lid 2: Indien het betreft de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer, worden aan een lijst pas zetels toegewezen indien deze lijst drie maal de kiesdeler heeft behaald.

B

Art. P7 (de toewijzing van restzetels) tweede lid wordt overeenkomstig aangepast:

2. Indien het betreft de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer, komen bij deze toewijzing niet in aanmerking lijsten waarvan het stemcijfer lager is dan drie maal de kiesdeler.

Toelichting:

Deze wijziging beoogt de kwaliteit van de inbreng van de Tweede Kamer te vergroten, zonder de waarde van de evenredigheid aan te tasten.

De Minister van Binnenlandse Zaken